

Rettsikkerhed i Grønland

ADVOKATRÅDET 2016

ADVOKATSAMFUNDET arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

ADVOKATRÅDET er Advokatsamfundets bestyrelse, som består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatrådets Grønlands projekt er støttet af Dreyers Fond.

dreyersfond

RETSSIKKERHED I GRØNLAND – Advokatrådet 2016

Design:	Tryk:	Oplag:
ESSENSEN.COM	Jørn Thomsen, Elbo A/S	250 stk.

Download rapporten på Advokatsamfundet.dk.

ADVOKATSAMFUNDET
RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET

INDHOLD

I	FORORD	4
II	ANBEFALINGER	6
	Domstolene	6
	Forsvarere	9
	Politiet	10
	Kriminalforsorgen	11
	Kriminalretlige foranstaltninger	12
	Lovgivning og retspraksis	13

I FORORD

Efter næsten 10 års arbejde afgav Den Grønlandske Retsvæsenkommission i 2004 sin betænkning med en lang række anbefalinger til ændringer i det grønlandske retsvæsen. På baggrund af anbefalingerne i betænkningen er der efterfølgende foretaget væsentlige ændringer i retsvæsenet, herunder er der vedtaget en helt ny retsplejelov og kriminallov for Grønland. Lovene trådte i kraft i 2010.

Med det formål at 'tage temperaturen' på retssikkerheden i det grønlandske retsvæsen efter Retsvæsenkommissionens betænkning og den lovgivningsmæssige udmøntning af kommissionens anbefalinger har Advokatrådet nedsat en arbejdsgruppe.

Arbejdsgruppen har haft til opgave at identificere eventuelle retssikkerhedsmæssige udfordringer i det grønlandske retsvæsen med særlig inddragelse af advokaterne i Grønland og relevante grønlandske myndigheder samt organisationer. Endvidere har arbejdsgruppen skullet komme med anbefalinger til, hvordan de eventuelle retssikkerhedsmæssige udfordringer kan løses.

ARBEJDSGRUPPEN HAR HAFT FØLGENDE MEDLEMMER

- Advokat Martin Lavesen, medlem af Advokatrådet
- Advokat Iben Winsløw, medlem af Advokatrådet
- Advokat Jens Klokholm, medlem af Advokatrådet
- Advokat Peter Schriver, Nuuk
- Monitoreringschef Christoffer Badse, Institut for Menneskerettigheder
- Generalsekretær Torben Jensen, Advokatsamfundet
- Afdelingschef Nicolai Pii, Advokatsamfundet

Arbejdsgruppen har til brug for udarbejdelsen af denne rapport i perioden april til september 2016 holdt møder med følgende myndigheder, organisationer og personer:

Rådet for Grønlands Retsvæsen, Grønlands Politi, Departementet for Natur, Miljø og Justits, Kriminalforsorgen i Grønland, Den Selvejende Retshjælpsinstitution IKIU, Kredsdommerforeningen, Landstingets Ombudsmand, Forsvarerforeningen, Rigsombudsmanden i Grønland, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Lovudvalget i Inatsisartut, Grønlands Landsret, Retten i Grønland, advokaterne i Grønland, Domstolsstyrelsen, Justitsministeriets Nordatlantenhed, Herstedvester Fængsel, MF Aaja Chemnitz Larsen (IA), MF Aleqa Hammond (UFG), specialkonsulent Anders Jørgensen (tidl. retschef ved Landstingets Ombudsmand), grønlandsk dømt ved Herstedvester Fængsel, advokat Thomas Trier Hansen (tidl. dommer ved Retten i Grønland) samt advokat Finn Meinel, der i samarbejde med Retten i Grønland varetager uddannelsen af de autoriserede forsvarere.

Arbejdsgruppen er blevet godt modtaget hos alle interessenter og har haft gode, åbenhjertige og frugtbare drøftelser med de relevante aktører.

Ved udarbejdelsen af rapporten har arbejdsgruppen forudsat, at læseren har et vist kendskab til det grønlandske retssystem og de rammer, som retssystemet fungerer under. For en udførlig beskrivelse heraf kan der bl.a. henvises til Retsvæsenkommissionens betænkning (betænkning 1442/2004) og Flemming Balvigs studie 'Kriminalitet og retsbevidsthed – i Grønland' (2015).

En forudsætning for, at et lægmandssystem er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, er imidlertid, at **de faktiske rammer for systemet er optimale.**

II ANBEFALINGER

Arbejdsgruppen har på baggrund af de oplysninger, erfaringer og meningstilkendegivelser, som er fremkommet under møderne med interessenterne, udarbejdet en række anbefalinger inden for de forskellige dele af retsvæsenet i bred forstand.

Arbejdsgruppen har ved udarbejdelsen af anbefalingerne været særligt opmærksom på, at det grønlandske retssystem fungerer under nogle sproglige, kulturelle og geografiske rammer, som i væsentlig grad adskiller sig fra de danske forhold. Arbejdsgruppen har derfor været meget bevidst om ikke at forsøge at sidestille det grønlandske retssystem med det danske retssystem, og det er i anbefalingerne tilstræbt at tage behørigt hensyn til de forhold, som særligt karakteriserer det grønlandske samfund og retssystem.

DOMSTOLENE

Et særkende ved det grønlandske retsvæsen er, at domstolene i 1. instans – kredsretterne – er lægmandsdomstole. Det vil sige, at kredsdommerne ikke er jurister, ligesom de øvrige aktører i kredsretten som udgangspunkt heller ikke er jurister, altså anklager og forsvarer i kriminalsager og partsrepræsentanter i civile sager.

Lægmandssystemet er en balance mellem retssikkerheden og det nærhedsprincip, som har været herskende i den grønlandske retspleje. Nærhedsprincippet er baseret på de fordele, der er forbundet med domstolenes og disse aktørers lokale tilstedeværelse, og aktørernes særlige indsigt i stedlige og almene grønlandske forhold, herunder det grønlandske sprog og den grønlandske kultur.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at lægmandssystemet som udgangspunkt har en række fordele i Grønland, hvor en forholdsvis lille befolkning er spredt ud over et enormt geografisk område med store sproglige og kulturelle forskelle.

En forudsætning for, at et lægmandssystem er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt, er imidlertid, at de faktiske rammer for systemet er optimale.

Under arbejdsgruppens møder med interessenterne har adskillige peget på, at der er en række dygtige kredsdommere, men at det generelle indtryk er, at det faglige niveau og sagsbehandlingstiderne ikke er tilfredsstillende i kredsretterne. Som årsag hertil peges der bl.a. på vanskeligheder ved at rekruttere og fastholde kvalificerede kredsdommerkandidater, manglende fagligt miljø, travlhed og personalemangel. For eksempel var der i foråret 2016 kun besat to kredsdommerstillinger ud af en normering på fem ved Sermersooq Kredsret. Samtidig var kun to kredsdommerkandidater i hele Grønland ved at gennemgå kredsdommeruddannelsen.

Konkret har situationen medført, at der igennem nogle år skete en væsentlig ophobning af sager i de fire kredsretter, som det kun er lykkedes at nedbringe med hjælp fra særlige bunkebekæmpelsesdommere fra danske retskredse. En anden konsekvens er, at anklagemyndigheden i en række sager må anke afgørelser fra

kredsretterne til formildelse, for eksempel fordi foranstaltningerne er anvendt i strid med kriminalloven eller praksis, ligesom det har været nogle interessenters indtryk, at kredsretternes afgørelser ved anke ofte bliver ændret af landsretten eller hjemvist på grund af formelle mangler ved afgørelsen.

Det er efter arbejdsgruppens opfattelse en meget betænkelig situation, og der bør derfor ske væsentlige ændringer i de nuværende rammer for det grønlandske retssystem, hvis det skal være retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at opretholde det nuværende lægmandssystem.

På den baggrund er der efter arbejdsgruppens opfattelse meget der taler for, at der bør ske en yderligere sammenlægning af retskredsene i Grønland, således at de nuværende fire retskredse i Grønland samles til én retskreds, og at kredsdommerne som udgangspunkt fysisk samles ét sted med mulighed for, at retten sættes andre steder i Grønland, når der afholdes retsmøder, som ikke kan afholdes for eksempel via videokonference. En sådan sammenlægning vil efter arbejdsgruppens opfattelse give et væsentlig stærkere fagligt miljø, som vil øge kvaliteten af kredsretternes afgørelser, ligesom det kan medvirke til at forbedre rekrutteringen og fastholdelsen af egnede kredsdommerkandidater. Samtidig vil det give større fleksibilitet i opgaveløsningen og dermed en bedre udnyttelse af de begrænsede ressourcer, der er til rådighed. Endvidere vil man på trods af en eventuel fysisk afstand kunne opretholde det centrale i det nærhedsprincip, som begrunder lægmandssystemet, nemlig dommernes kendskab til de grønlandske forhold og det grønlandske sprog, idet det forudsættes, at der som hidtil om muligt rekrutteres kredsdommere fra alle dele af Grønland.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der snarest muligt foretages en evaluering af den nuværende retskredsstruktur med henblik på at overveje, om det ud fra en retssikkerhedsmæssig synsvinkel vil være hensigtsmæssigt at sammenlægge de nuværende fire retskredse til én retskreds, således at kredsretterne styrkes fagligt, ressource- og rekrutteringsmæssigt,
- at de civile sager, der som led i bunkebekæmpelsen blev overført fra kredsretterne til Retten i Grønland, forbliver ved Retten i Grønland efter evalueringen af ordningen i 2017. De civile sager har en meget forskelligartet karakter og er ofte juridisk komplekse, hvorfor det bør være en juridisk uddannet dommer, som behandler disse sager. Der synes heller ikke at være det samme behov for et lægmandselement i civile sager, som i kriminalsager, idet bl.a. det lokale element ikke er så tungtvejende i civile sager,
- at der tilføres Retten i Grønland yderligere ressourcer til at udfylde vejledningspligten over for kredsretterne, jf. nærmere anbefalingerne side 8, og
- at rammerne for kredsdommerhvervet generelt forbedres med henblik på bedre rekruttering og kompetenceløft af kredsdommerne.

Arbejdsgruppen er bekendt med, at IT-systemerne ved Grønlands Domstole er forældede og bl.a. ikke er kompatible med de IT-systemer, som findes ved de danske domstole. Dette medfører bl.a., at statistik tilsyneladende laves på baggrund af en manuel optælling af sagerne, hvilket gør, at de statistiske oplysninger i øjeblikket hovedsagelig begrænser sig til antallet af indkomne sager, afsluttede sager og sagsbehandlingstid inden for forskellige sagskategorier. Derimod er det i sagens natur ikke i praksis muligt at udarbejde mere avanceret statistik til brug for egentlig sagsstyring, risikovurdering og andre moderne styringsredskaber. Endvidere har arbejdsgruppen erfaret, at IT-systemerne står i vejen for, at grønlandske retsafgørelser kan offentliggøres i den domsdatabase, som etableres i Danmark.

Arbejdsgruppen er endvidere under sit arbejde blevet opmærksom på, at der generelt synes at være en tendens til, at dommerne – såvel i kredsretterne, Retten i Grønland og i Grønlands Landsret – er meget belastede af administrative opgaver. Arbejdsgruppen har set eksempler på, at de grønlandske domstole på grund af få dommerressourcer kan være meget sårbare i sådanne situationer, og at det i væsentlig grad er gået ud over gennemførelsen af de konkrete sager ved de forskellige embeder.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der afsættes ressourcer til snarest muligt at opdatere IT-systemerne ved Grønlands Domstole, således at de svarer til de IT-systemer, som anvendes ved de danske domstole,
- at der generelt tilføres Grønlands Domstole flere ressourcer til både i form af administrativt personale, herunder tolke, og i form af dommerressourcer, således at dommerne frigøres til at udføre deres kerneopgave, nemlig retsarbejdet,
- at der ansættes yderligere en dommer ved Retten i Grønland. Arbejdsgruppen har med tilfredshed noteret sig, at der er opslået en stilling som administrationschef ved Retten i Grønland, men det er arbejdsgruppens indtryk, at der er et reelt behov for to udnævnte dommere ved Retten i Grønland, som kan udføre retsarbejdet og udfylde vejledningspligten over for kredsretterne, og
- at der udpeges et fast korps af domstolsjurister fra danske retter – gerne jurister, der i forvejen har kendskab til det grønlandske retssystem – som i spidsbelastningsperioder midlertidigt kan bistå både kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret med afviklingen af retssager.

FORSVARERE

Forsvaret i kriminalsager i Grønland varetages dels af advokater dels af autoriserede forsvarere, der som altovervejende hovedregel ikke er jurister, men som efter at have gennemgået en kortere uddannelse har forsvarerhvervet som bibeskæftigelse.

Retsvæsenkommissionen foreslog i sin betænkning fra 2004, at "forsvaret snarest muligt styrkes yderligere ved, at der oprettes en stilling som enten offentlig eller privat landsforsvarer, der skal varetage hensynet til et effektivt forsvar, herunder forestå uddannelsen og rådgivningen af forsvarerne," således at forsvarerne blev bragt på samme faglige niveau som anklagemyndigheden. I den grønlandske retsplejelov, som trådte i kraft i 2010, blev der indsat en bemyndigelse til justitsministeren til at udpege en landsforsvarer, men bemyndigelsen er endnu ikke udnyttet.

Arbejdsgruppen har i forbindelse med møder med interessenter oplevet væsentlig kritik af de autoriserede forsvareres faglige niveau og de rammer, som autoriserede forsvarere arbejder under. Der er i den forbindelse peget på en række faktorer, herunder den manglende landsforsvarer, manglende økonomiske ressourcer til uddannelsen, den vanskelig tilgængelige lovgivning og retspraksis (beskrevet under 'Lovgivning og retspraksis') og det faktum, at forsvarerhvervet kun er en bibeskæftigelse. Endvidere har flere interessenter peget på, at der mangler et effektivt tilsyn med de autoriserede forsvarere.

En række interessenter har på baggrund heraf anført, at det må anses for tvivlsomt, om den grønlandske kriminalproces i dag opfylder de menneskeretlige krav om et effektivt forsvar og om 'equality of arms' (det vil sige processuel ligestilling af forsvarer og anklager), henset til de rammer, som de autoriserede forsvarere arbejder under. Heroverfor står anklagemyndighedens repræsentant – typisk repræsenteret af en polititjenestemand – som har hele anklagemyndighedens juridiske apparat og interne videnssamlinger bag sig.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der hurtigst muligt udpeges en landsforsvarer, som kan varetage opgaverne med uddannelse og rådgivning af forsvarerne. I forlængelse heraf anbefaler arbejdsgruppen tillige, at landsforsvareren også får til opgave at føre tilsyn med de autoriserede forsvarere,
- at rammerne for forsvarerhvervet, herunder uddannelsen som autoriseret forsvarer, forbedres med henblik på kompetenceløft af forsvarerne. Arbejdsgruppen har i den forbindelse med tilfredshed noteret sig, at Justitsministeriet har sendt en bekendtgørelse om forsvareruddannelsen i høring, og
- at der sker en professionalisering af forsvarerhvervet, således at dette ikke længere er de pågældendes bibeskæftigelse, men om muligt fuldtidsbeskæftigelse.

Det fremgår af den grønlandske retsplejelov, at kredsretten som udgangspunkt skal beskikke en autoriseret forsvarer og ikke en advokat i kriminalsager i første instans. Arbejdsgruppen finder – bl.a. under henvisning til princippet om 'equality of arms' – denne ordning retssikkerhedsmæssigt betænkelig, ligesom den efter arbejdsgruppens opfattelse ikke kan begrundes med en henvisning til nærhedsprincippet i det omfang, der i lokalområdet er advokater, herunder grønlandsktalende advokater.

Det fremgår videre af den grønlandske retsplejelov § 322, stk. 2, at der i kredsretten i sager af ganske alvorlig karakter beskikkes en advokat i stedet for en autoriseret forsvarer, hvis hensynet til forsvaret gør det påkrævet. Efter retsplejelovens § 327 kan der på samme måde beskikkes en udenretlig rådgiver – en advokat eller en cand.jur. – for en autoriseret forsvarer, hvis hensynet til forsvaret gør det påkrævet. Arbejdsgruppen har erfaret, at disse bestemmelser stort set ikke bliver anvendt, hvilket er særdeles betænkeligt, idet der herved er personer, som ikke får det svar, der er forudsat i retsplejeloven.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at den grønlandske retsplejelov ændres sådan, at der som udgangspunkt beskikkes en advokat i kriminalsager i det omfang, der er advokater i lokalområdet – det vil sige hovedsagelig i Nuuk, og
- at Retten i Grønland foretager en undersøgelse af baggrunden for den manglende anvendelse af retsplejelovens § 322, stk. 2, og § 327, og finder en løsning på, hvordan bestemmelserne fremadrettet vil blive anvendt i overensstemmelse med intentionen.

POLITIET

Nogle interessenter har peget på, at der ikke er politimyndighed til stede – enten ved polititjenestemænd eller ved kommunefogeder – i alle dele af Grønland. I januar 2016 manglede der således kommunefogeder i 15 ud af 52 bygder. Det er blevet anført, at det er vanskeligt at rekruttere kommunefogeder, da ansættelsesvilkårene for hvervet ikke er gode nok.

Henset til, at omfanget af den personfarlige kriminalitet er meget højt i Grønland sammenlignet med andre lande, finder arbejdsgruppen det væsentligt, at der så vidt muligt i alle dele af det grønlandske samfund – også i mindre, isolerede bygder – er politimyndighed til stede, således at personer, der har været udsat for kriminalitet, kan anmelde denne kriminalitet og få hurtig assistance. Dette gælder især, hvis kriminaliteten for eksempel er begået af og imod familiemedlemmer.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at det sikres, at der er politimyndighed til stede i alle byer og bygder i Grønland – eventuelt ved en forbedring af ansættelsesvilkårene, herunder aflønningsforholdene, for kommunefogeder.

KRIMINALFORSORGEN

Stik imod forudsætningerne i Retsvæsenkommissionens betænkning er der efter arbejdsgruppens opfattelse en klar tendens til, at de grønlandske anstalter mere og mere får karakter af lukkede fængsler med aflåste døre, pigtråd og meget begrænset kontakt med det omkringliggende samfund. Baggrunden for udviklingen synes at være de enkelte anstaltsforstanderes ønsker om forbedret sikkerhed med videre i deres egen anstalt, bl.a. fordi der synes at være en tendens til et stadig 'hårdere klientel' i anstalterne.

Arbejdsgruppen er bekendt med, at Kriminalforsorgen i efteråret 2015 har udarbejdet 'Notat om standardregimet i åbne anstalter i Grønland', som beskriver de fysiske og funktionelle rammer med videre, som der bør være i en åben anstalt i Grønland.

Arbejdsgruppen finder det særdeles betænkeligt, at de grønlandske anstalter i realiteten ikke er åbne, som det er forudsat i Retsvæsenkommissionens betænkning og i øvrigt i det grønlandske retssystem som sådant.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at Kriminalforsorgen hurtigst muligt gennemfører en ændring af regimet for anstalterne i Grønland i overensstemmelse med 'Notat om standardregimet i åbne anstalter i Grønland'.

I Nuuk er man i øjeblikket ved at opføre den første lukkede anstalt i Grønland. Det forventes, at anstalten er klar til brug i foråret 2018. Arbejdsgruppen ser det som positivt, at Grønland får sin egen lukkede anstalt, således at grønlandske forvaringsdømte fremover kan anbringes i Grønland fremfor at blive overført til Hersted-vester Fængsel i Danmark.

Arbejdsgruppen finder det særdeles betænkeligt, at de grønlandske anstalter i realiteten ikke er åbne, som det er forudsat i Retsvæsenkommissionens betænkning.

Arbejdsgruppen skal dog særligt fremhæve, at gruppen af forvaringsdømte har behov for særlige behandlingstilbud, herunder især psykiatrisk behandling. I Herstedvester Fængsel er der i dag en række behandlingsmuligheder og -tilbud, som dels varetages af sundhedspersonale med videre ansat ved fængslet, dels af eksterne konsulenter med videre.

Det er vanskeligt at rekruttere psykiatere med videre til det almene sundhedssystem i Grønland. På den baggrund må det forventes at blive meget vanskeligt at rekruttere de yderligere psykiatriske ressourcer, der er nødvendige for at kunne tilbyde de behandlingsmuligheder, som er en forudsætning for en forsvarlig behandling af de forvaringsdømte i Grønland.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at det sikres, at der ved den nye, lukkede anstalt i Nuuk er tilsvarende behandlingsmuligheder og -tilbud, som der i dag er ved Herstedvester Fængsel, inden de grønlandsk dømte overføres til Nuuk, idet behandlingen af de forvaringsdømte er det helt centrale element i fuldbyrdelsen af en forvaringsdom, og
- at overførsel af forvaringsdømte fra Herstedvester Fængsel til den nye anstalt i Nuuk bygger på frivillighed, således at ingen indsatte tvinges til overførsel.

KRIMINALRETLIGE FORANSTALTNINGER

Det fremgår af den nyeste forskning på området (Flemming Balvig 'Kriminalitet og retsbevidsthed – i Grønland' 2015), at der i den grønlandske befolkning er et stort flertal, som mener, at det styrende princip, når man sanktionerer lovovertrædelser, bør være det individualpræventive princip, hvorefter gerningspersonen skal hjælpes og støttes til ikke at begå ny kriminalitet.

Denne opfattelse hos befolkningen harmonerer som udgangspunkt dårligt med den udbredte brug af anstaltsanbringelse i Grønland – især når der som tidligere nævnt er en tendens til, at de grønlandske anstalter i stadigt stigende omfang får karakter af lukkede fængsler. Derfor er der efter arbejdsgruppens vurdering et stort behov for alternativer til frihedsberøvelse, nemlig frihedsbegrænsende foranstaltninger.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der indføres mulighed for at afsone med elektronisk fodlænke eller lignende i Grønland,
- at man øger brugen af samfundstjeneste som foranstaltning, og
- at der indføres en ordning med konfliktråd i Grønland.

LOVGIVNING OG RETSPRAKSIS

Gældende lovgivning og retspraksis er generelt meget vanskeligt tilgængelig i Grønland.

Som altovervejende hovedregel bliver der ikke udarbejdet lovbekendtgørelser – det vil sige en sammenskrivning af den oprindelige lov og de senere ændringer af loven – af selvstyrelove. Det betyder, at det både er tidskrævende og vanskeligt – selv for jurister – at klarlægge, hvad der er gældende ret på et givent område, hvis der efterfølgende er gennemført flere ændringslove til en vedtaget lov.

En anden særlig udfordring for så vidt angår gældende ret vedrører rigslovgivningen, som bliver sat i kraft i Grønland ved kongelig anordning. I denne lovgivning findes der ikke lovbemærkninger til de lovbestemmelser, som på grund af de grønlandske forhold er ændret i forhold til den danske lov. Det betyder, at retsanvenderen ikke har mulighed for at se, hvad baggrunden for de ændrede bestemmelser er. Justitsministeriet udarbejder dog et notat om de pågældende ændringer og baggrunden herfor, men notatet er ikke formelt set en del af lovforarbejderne.

Endelig findes der ikke en officiel domsdatabase over grønlandske retsafgørelser. Både politiet og domstolene har deres egne uofficielle domssamlinger, men for eksempel autoriserede forsvarere eller almindelige borgere har ikke adgang til retspraksis. I Danmark er der truffet beslutning om at etablere en domsdatabase. På grund af IT-mæssige forhold er det imidlertid ikke planen, at domsdatabasen i første omgang også skal omfatte grønlandske retsafgørelser.

Disse forhold udgør efter arbejdsgruppens opfattelse en væsentlig retssikkerhedsmæssig udfordring, idet kendskabet til gældende ret og gældende retspraksis er en helt grundlæggende forudsætning for et velfungerende retssamfund. Det gør sig i særlig grad gældende i et retssamfund som det grønlandske, hvor aktørerne i kredsretterne er lægmænd.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der tages initiativ til at udarbejde lovbekendtgørelser af grønlandsk lovgivning i samme omfang, som man gør med dansk lovgivning,
- at rigsmyndighederne sørger for at offentliggøre deres notater om baggrunden for ændringer i rigslovgivningen på grund af grønlandske forhold, og
- at der ligesom i Danmark etableres en domsdatabase i Grønland, eller at de grønlandske retsafgørelser bliver tilgængelige i den danske domsdatabase.

Blandt andet på grund af ovennævnte forhold har flere interessenter peget på, at den grønlandske befolkning ofte ikke har kendskab til de rettigheder, som de har i medfør af lovgivningen.

Endvidere synes der at tegne sig et billede af, at der flere steder i forvaltningen ikke gives den fornødne vejledning til borgerne om deres rettigheder.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at Den Selvejende Retshjælpsinstitution IKIU gør et enestående arbejde, ikke blot ved at yde gratis juridisk rådgivning i konkrete sager, men også ved mere generelt at vejlede befolkningen i Grønland om deres rettigheder. Dette arbejde udføres både fra kontoret i Nuuk og via rejser til andre dele af Grønland. Hovedparten af arbejdet foretages på frivilligt, ulønnet grundlag af advokater og jurister, men der er en del udgifter forbundet med driften af retshjælpskontoret og rejserne i Grønland, som IKIU har vanskeligt ved at få finansieret.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at der tilføres Den Selvejende Retshjælpsorganisation IKIU yderligere ressourcer, således at IKIU fortsat kan varetage opgaven med at yde retshjælp og generel vejledning til borgere i hele Grønland.

Der har gennem en årrække været et efterslæb med hensyn til at sætte dansk lovgivning i kraft for Grønland ved kongelig anordning. Dette efterslæb har betydet, at den grønlandske lovgivning på visse områder fremstår utidssvarende og i enkelte tilfælde forældet.

Dette skyldes bl.a. en manglende prioritering af opgaven hos rigsmyndighederne.

Advokatrådets arbejdsgruppe har med tilfredshed noteret sig, at Justitsministeriet med henblik på en prioritering af området har etableret en Nordatlantenhed, som har til opgave at gennemføre Justitsministeriets lovgivning for Grønland og Færøerne. Der kan dog sættes spørgsmålstegn ved, om der er afsat ressourcer nok til at indhente det efterslæb, der er på området.

ADVOKATRÅDETS ARBEJDSGRUPPE ANBEFALER

- at rigsmyndighederne sikrer, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til ikke bare at få gennemført og/eller ikraftsat ny lovgivning for Grønland, men også at få indhentet det efterslæb, som er ophobet gennem adskillige år.